

Érsekújvár, 1928. november 12. Szüllő Géza levelének másolata, amelyet Máriássy Zoltán magyar követségi titkárnak küldött. Nehezményezi, hogy Budapesten a legmagasabb kormánykörök nem hajlandók őt fogadni és nem kap a tevékenységéhez kellő anyagi támogatást sem. Ezért kilátásba helyezi lemondását és a politikai életből való visszavonulását.

*Érsekújvár, XI/12.
Máriássy ügyvezetőnek¹*

Kedves Zoltán! Flachbarth által üzentettem Neked és Kosztinak² is, hogy nem lehet úgy politikát csinálni, ha a az ember egy országtól távol él, a sajtót nem olvassa, az embereket nem ismeri és nem ismeri a mentalitását az országnak. Ezt pedig csinálja Budapest.

Úgy sem lehet politikát csinálni, ha valaki nem élvezzi a teljes bizalmat és fél, hogy információkkal, a nyaka fölötti átnyúlásokkal intézkedésekkel fal mellé állítatják. S ez történik velem.

Amióta a legfőbb tényező³ egyszer kijelentette azt, hogy Szent-Iványnak az a magatartása, hogy ő a politikát felhasználta vagyonának megmentésére, az ő hozzájárulását bírja, azóta én el vagyok kedvetlenedve és nem látom a célját annak, hogy én miért menjek anyagilag tönkre egy olyan politikában, amely politika úgy látszik megértésre nem talál.

Az én politikám nem akar neutralizálni és nem akar konszolidálni. A legminimálisabb eszközökkel hihetetlen eredményeket tudtam elérni a tót részekén és az egész országban. Ma azonban olyan vagyok, mint egy molnár, akinek hét kereke is van a malomban, de arra csak egy kis erecske víz jut, ami miatt azután a víz elfolyik, a kerekek sem tudnak örölni és kárba vész minden fáradtság.

Én láttam Ruszinszkóban a helyzetet, ott el fogunk vérezni, ha a helyzet így fennmarad. Látom azt is, hogy így eredményes politikát nem tudunk Szlovénzkóban sem csinálni, mert Pest nem tudja megérteni azt, hogy a ker. szoc. párt az egész országban: magyar és tót vidékeken igen sok szervezetben dolgozik és mindannak dacára ugyanannyi javadalma-zást kap, mint a Magyar Nemzeti Párt, amely csak magyar vidékeken dolgozik és Ruszinszkó, amelynek együttvéve nincsen annyi lakossága, mint a mi pártunk egyik városának. És az is baj, hogy Pesten mindig annak van igaza, aki utoljára beszél velük. Én pedig nem igen beszélek velük. A matematikai egyformaság politikailag a legnagyobb egyenlőtlenség. Itt ab-

1 A keltezés és a címettetet utólag kézzel írta rá a levélpapír tetejére Szüllő.

2 Valószínűleg becenév, nem sikerült biztosan azonosítani. Lehetséges, hogy Aixinger Lászlóról van szó. L. a kötetben a 98. sz. dokumentumot.

3 A miniszterelnök Bethlen István.

szolút baj volt, az, hogy a nemzeti párt mindenütt az anyagelvi alapra bázisozta a politikáját, amit elnevezett reálpolitikának. Ez a népet ráterelte arra, hogy az anyagiakban van a bázisa létének és Hodža ezt nagyon ügyesen felhasználta az agrárpárt útján, s *nem rálicitált* a nemzeti pártra, de a nemzeti párt által kítűzött anyagelviségen túl menve földeket oszt, s ma a helyzet az, hogy mindenütt a színmagyar vidékeken, ahol a nemzeti párt fogott talajt, befészkelte magát az agrárpárt, mert földeket ad a népnek.

Ugyanez van Ruszinszkóban is.

A ker. szoc. párt hittel és hazafisággal és az elégedetlenséggel manővroz. Ezekre az erkölcsi kategóriákra nem tud rálicitálni az állam által támogatott egyik párt sem és ezért van ereje és átütő ereje az itt levő politikának, ha a ker. szoc. pártot támogatja.

Politikát úgy sem lehet csinálni, hogy én nem tudok találkozni azzal, aki igazán politikát csinál Magyarországon. Az elzárkózik mindenkitől s én éppúgy el vagyok zárva tőle, mint bárki más, amit én nem vagyok hajlandó tovább elnézni. Ezért vagyok elkeseredve én, s ezért van elkeseredve Teleki Pál is, akivel szintén beszéltem. Én nem fogok miniszteri osztálytanácsosokkal politikát csinálni, akik ahhoz nem értenek, miután én független úr vagyok, aki teszem azt, ami nekem éppen tetszik.

Eleget áldoztam időmből, anyagi erőmből és egész idegrendszeremből, megmondtam Walkonak is és Nektek is megüzenem még egyszer, hogy ezt nem csinálom tovább. Természetesen a választásokat⁴ a legnagyobb kötelességtudással és becsülettel be fogom végezni, azután azonban elutazom és ott hagyom az egészet.

Nekem soha azt nem mondták, hogy jó az, amit teszek, sőt azt mondták egyszer, hogy, ha én elmegyek, sajnálják ugyan, de az nem volna baj, mert engem helyettesíteni lehet, Szent-Ivány pártjánál azonban baj volna, mert őt nem lehet helyettesíteni. Hát próbálják meg. Azért üzentetem, hogy, ha én nem tudok beszélni a legfőbb tényezővel, akkor céltalannak látom, hogy bárkivel beszéljek.

Ami az anyagi erőket illeti, tudatom, hogy Franciscy és én igénybe vettük a magunk anyagi erejét és a magunk pénzéből finanszírozzuk az egész választást. Tudatom egyben azt is, hogy Hlinka a legerfidebb⁵ módon megmondotta, hogy azt a pénzt, amely be lett fizetve s amely felett rendelkezni lehetett volna, levinkulálta⁶ és január végén szabadítja csak fel, mert tudja, hogy ebből választatni akartak.⁷

4 Az 1928. december 2-ra kiírt tartománygyűlési választásokról van szó.

5 hűtlenebb, hitszegőbb

6 lekötötte

7 Ebből a homályos utalásból és több dokumentumból lehet arra következtetni, hogy a magyar kormány titkos anyagi támogatásban részesítette a Hlinka vezette Szlovák Néppártot is, elsősorban a választások alkalmával. Ezzel a párt által szorgalmazott autonómia törekvéseket támogatta, illetve a Csehszlovákiában a csehek és szlovákok közötti ellentéteket igyekezett elmélyíteni.

Ezt a levelet Flochnak az autómban diktáltam, teljesen bizalmas, csupán Neked és Kosztinak szól. Használjátok fel azonban úgy, ahogy akarjátok.

Sok szeretettel üdvözöl
régi barátod:

OSZK KT, Szüillő hagyaték, fond X, X/15. Gépelt, aláíratlan fogalmazvány, a szerző néhány kisebb javításával.

A levél utolsó oldalának aljára, valószínűleg a kéziratárba kerüléskor, kézzel ráírták az évszámot „1928”.

Szüillőnek Szent-Ivány József eltávolítására irányuló törekvése nem járt sikerrel és rossz hangulatban, a tartománygyűlési választások kampányában vetette papírra szemrehányó sorait, amelyeket tulajdonképpen a magyar kormányköröknek címzett. Nehezményezte a magyarországi anyagi támogatás aránytalan elosztását is. A lemondásával ezekben az években többször is fenyegetődött, de valójában csak nyomásgyakorlásról volt szó.